

Nr 136

Av herr **Källstad m. fl.**, om anslag till Religionspedagogiska institutet i Uppsala.

(Lika lydande med motion nr 124 i Första kammaren)

Religionspedagogiken är ett gemensamt intresse för de svenska trosamfundet, de teologiska fakulteterna och alla de lärare som har att undervisa i kristendomskunskap: folkskollärarna och ämneslärarna inom de högre skolformerna. Detta gemensamma intresse kommer till uttryck i Religionspedagogiska institutets styrelses sammansättning, vars ledamöter är valda av biskopsmötet, Sveriges frikyrkoråd, de teologiska fakulteterna, de frikyrkliga teologiska seminarierna, de fem kristna lärarorganisationerna och Kristendomslärares förening.

Institutet arbetar sålunda efter ekumeniska principer. Genom det existerar en plattform för möte och samverkan mellan svenska kyrkan och de svenska frikyrkorna, som visat sig vara av synnerligen stor betydelse.

Religionspedagogiken i Sverige är av två slag: dels de kristna samfundens egen undervisning, dels den objektiva undervisningen i skolorna. Till de initiativ som tagits av Religionspedagogiska institutet hör konferenser, varvid representanter för dessa slag av religionsundervisning mött varandra och diskuterat likheter och olikheter i fråga om kunskapsstoff, metoder och målsättning.

Den moderna religionspedagogiken ställes inför stora krav och uppgifter inom ramen för den offentliga skolan. Tolkningen av de nya stadgarna och bestämmelserna och tillämpningen av desamma har varit föremål för överläggningar vid särskilda konferenser i institutets regi under anlitande av experter för olika skolstadier.

Behovet av fortbildning och vidareutbildning gör sig i stigande grad gällande. Även i detta avseende har Religionspedagogiska institutet tagit uppmärksammas initiativ. Sålunda anordnas varje sommar sedan flera år två arbetskurser, som samlar mellan 50 och 60 lärare. Härvid förekommer pedagogiska föreläsningar, metodikövningar, diskussioner och demonstrationer av audio-visuella och andra pedagogiska hjälpmedel.

Av mera omfattande art är de religionspedagogiska seminarierna. Dessa pågår under en termin. Sammanträdena äger rum eftermiddagar och kvällar, alltså på fritid. Ämnen väljes ur de teologiska huvuddisciplinerna, såsom religionshistoria och religionspsykologi, exegetik, kyrkohistoria och systematik. Seminarierna ledes av akademiska lärare, varigenom deltagarna

beredes tillfälle att lära känna det aktuella vetenskapliga problemläget. För att göra denna undervisning pedagogiskt användbar tillses, att jämte den vetenskapliga expertisen även pedagogisk sådan finnes tillgänglig. Sådana religionspedagogiska seminarier har ägt rum i Örebro, Eksjö, Borås, Lund, Umeå och Skellefteå. Under 1962 anordnades inte mindre än fem seminarier, som samlade 120 deltagare.

Till Religionspedagogiska institutets uppgifter hör inte minst att främja den religionspedagogiska forskningen. Sålunda utföres f. n. en större vetenskaplig undersökning vid pedagogiska institutionen i Uppsala om barns gudsföreställningar på föranstaltande av Religionspedagogiska institutet och Diakonistyrelsen. För att utröna hur man i olika skolor i olika delar av landet löser problemet med morgonsamlingen, har institutet företagit en omfattande fältundersökning i form av en enquete, vilken inbragt ett mycket intressant material och som väntas bli av betydelse för den praktiska utformningen av morgonsamlingen. I samband härmed kan nämnas, att det första numret av Religionspedagogiska institutets skriftserie är en handledning för skolans morgonsamling.

Som ett viktigt led i institutets verksamhet må vidare nämnas de internordiska och internationella kontakterna. Sålunda har institutet sänt delegater till ett flertal internordiska och internationella religionspedagogiska konferenser och genom dessa även bidragit med föreläsningar vid dessa. En större internordisk konferens arrangerades för några år sedan av institutet i Sigtuna.

Den ekonomiska frågan

För de ovan nämnda sommar- och arbetskurserna har institutet erhållit statsanslag. Vid två tillfällen har emellertid detta anslag oväntat beskurits. Då institutet kalkylerat med oförändrat statsanslag och därefter planerat kurserna har institutet sålunda nödgats av egna medel tillskjuta utfyllning. Detta var särskilt kännbart förra året, då anslaget oförmodat minskades med hälften, från 10 000 kr. till 5 000 kr., vilket betydde, att institutet självt måste bekosta den ena kursen med 5 000 kr.

Det är självklart, att sådana anslag, även när de utfaller med fullt belopp, d. v. s. det som begärts, icke betyder någon inkomst för institutet utan helt förbrukas för ifrågavarande kurser.

De religionspedagogiska seminarierna, som spelar en allt större roll i fortbildnings- och vidareutbildningsarbetet, har hittills helt bekostats av institutet.

Övriga ofrånkomliga utgifter avser omkostnader för sammanträden och konferenser, finansiering av den internationella verksamheten, arvode till skrivbiträde samt expenser för papper, övrig materiel, porton och telefon.

För själva driften av institutet, sålunda det arbete som utföres av direktorn, finnes inga medel. Detta omfattande arbete utföres utan någon ersätt-

ning. För att exemplifiera vad detta innebär kan nämnas, att om i bästa fall tillräckligt anslag utgår för en sommarkurs (arvoden till föreläsare, reseersättning till deltagare), så måste allt det arbete som är erforderligt för förberedelsen av kursen utföras av institutets ledning och detta utan ersättning.

Institutets inkomster har bestått av anslag från de kristliga lärarorganisationerna med tillsammans 2 000 kr., vidare ett anslag från Diakonistyrelsen med 1 000 kr. samt ett anslag från C. L. Lindauers fond, under de sista åren med 900 kr.

Då emellertid dessa inkomster helt naturligt varit alldeles otillräckliga, har institutet under de senaste åren subsidierats från kyrkliga arbetsfonden. Sålunda erhöles från denna 10 000 kr. år 1961 och 9 400 kr. år 1962. Dessutom mottogs från en av ärkebiskop Gunnar Hultgren personligen förvaltad fond 2 000 kr. år 1961. Emellertid har det betonats, att dessa anslag från kyrkliga arbetsfonden endast kan betraktas som tillfälliga subventioner och icke kan påräknas såsom regelbundna, årligen utfallande anslag.

Tar man i betraktande att Religionspedagogiska institutet har en riksomfattande uppgift och att de krav som ställes på detsamma ständigt växer, så inses utan vidare att dess inkomster väsentligen måste ökas. De är för närvarande av en utomordentligt blygsam storleksordning, varigenom en trängande utveckling av verksamheten hämmas. Arbetsprogrammet kan blott till en ringa del realiseras.

Det måste åter betonas, att institutet, som nu verkat i tio år, icke äger medel för sin drift. I längden kan icke en så utomordentligt viktig och omfattande verksamhet utföras utan ersättning av dess direktor, vilkens arbetsbörda såsom skolman och vetenskapsman och genom ett flertal andra uppdrag är mycket stor. För institutets drift kräves avlönad arbetskraft. Vidare behövs institutionslokal och utrustning av helt annat slag än som hittills varit möjligt att anskaffa för att institutet effektivt skall kunna drivas.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att Religionspedagogiska institutet i Uppsala av statsmedel tilldelas ett anslag av 25 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1963

Thorvald Källstad

Ove Nordstrandh

Yngve Hamrin

Carl Eric Hedin

S. Gustafson

Axel Gustafsson

i Göteborg

Eric Nelander

Åke Zetterberg

Evert Svensson

Augustinus Keijer

Märta Boman

M. Berglund